

1855 г.

№ 154.

Тиквешъ.

Въ брой 215 на Цариградски Вѣстникъ, 1855 г., I. X. Константиновъ дава описание на Тиквешко, което той именува Любляни, ужъ по старо прѣдание. Като говори за население-то и езика на Тиквешко, той прибавя: „Любляни е подъ епископство Струмичко, и струмичкій епископъ може да се горди съ тѣя наши болгары, кои въ тры години го обогатуютъ съ толко богатство, щомъ да буде що жели; ... но жално е защо совсѣмъ въ черна мрака гы е оставилъ. Религія православна и магомеданска. Языкъ само болгарски, защо и магомеданите болгарски говоратъ. Жители има 15,000“.

№ 155.

1856 г.

На 6 февруари 1856 г. турската империя направи още крачка напредъ въ пѣтя на напредъка, като дари чрѣзъ особенъ Хати-хумаюнъ нови правдини на своитѣ подданици. Между друго чрѣзъ тоя актъ се признаваха права на отдѣлнитѣ народности и езици въ империята. Това бѣ силенъ щитъ, съ който българщината почна по-осезателно да отстоява своитѣ национални права прѣдъ патриаршията и портата и, най-сетнѣ, слѣдъ дълга борба, успѣ. Хати-хумаюнътъ се оповѣсти на народа чрѣзъ мѣстнитѣ турски административни власти и глашатаи, а грамотното българско население се опозна съ него най-първо чрѣзъ Цареградски Вѣстникъ, брой 263, отъ 11 февр. 1856 г.

Ето съответния най-важенъ членъ 8 на акта, който за-сѣга народността и езика на турскитѣ подданици, както е прѣдаденъ въ речения вѣстникъ:

„Всяко отличіе или называніе съ което иска нѣкой да направи нѣкого отъ педданницы-те на Моя-та Имперія да е по-доленъ отъ другаго, ради богослужение-то, языкъ-атъ или племя-то, за всегда ще ся угасятъ въ административскій-атъ протоколъ (тефтеръ)...“

Въ международнитѣ документи тази часть е позната въ слѣдната френска редакция: „Tout mot et toute expression ou appellation tendant à rendre une classe de mes sujets inférieure à d'autre, à raison du culte, de la langue ou de la race, sont à